

Barcelona, 28 de gener de 2010

L'esquerra independentista: de l'extraparlamentarisme a l'hegemonia

Introducció

1. Primer pilar: L'independentisme identitari
  - 1.1 El concepte: En defensa de la llengua, la cultura i la nació catalanes
  - 1.2 Uns fets (1975-1992) i un personatge (Àngel Colom)
  - 1.3 Els límits: Per guanyar cal una majoria social

2. Segon pilar: L'independentisme socioeconòmic
  - 2.1 El concepte: La independència per a viure millor
  - 2.2 Uns fets (1992-1998) i un personatge (Josep Huguet)
  - 2.3 Els límits: La majoria estima Espanya

3. Tercer pilar: L'independentisme integrador
  - 3.1 El concepte: Per a ser català no cal deixar de ser espanyol
  - 3.2 Uns fets (1998-2009) i un personatge (Josep-Lluís Carod-Rovira)
  - 3.3 Els límits: un projecte nacional poc seductor

4. El somni català
  - 4.1 El concepte: Un país valent i emprenedor
  - 4.2 El nou lideratge: Joan Puigcercós

Introducció

El 1980, ara fa trenta anys, tenien lloc les primeres eleccions al Parlament de Catalunya, de la democràcia recuperada després del franquisme.

L'esquerra independentista hi arribà fragmentada —com de costum— en dues petites candidatures: Nacionalistes d'Esquerra, encapçalats per Jordi Carbonell (44.798 vots, 1,66%) i el Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional, liderat per Lluís Maria Xirinacs (14.077 vots, 0,52%), que la deixaren d'on no havia sortit mai: l'extraparlamentarisme.

Trenta anys després, l'esquerra independentista no només és una força parlamentària i de govern, sinó que és la força central de la política catalana, en el sentit que condiona permanentment el debat públic a casa nostra introduint constantment nous temes a l'agenda política del país.

Qui sinó ha posat damunt la taula el dret a decidir, el concert econòmic, les balances fiscals, el dèficit d'infraestructures... És Esquerra qui ha portat Catalunya on és. La tensió democràtica amb l'Estat creada arrel del debat estatutari condicionat pel primer Govern d'esquerres ha mogut milers de persones a organitzar més d'un centenar de consultes independentistes. El fet que l'independentisme hagi fet una persona nascuda a Espanya, president de Catalunya, ha permès que aquestes se celebressin en un clima d'absoluta pau social i política.

L'exitosa estratègia de l'esquerra independentista —del nostre partit: Esquerra— ha tingut en aquests darrers trenta anys tres destacadíssims noms propis —Àngel Colom, Josep Hugueta i Josep-Lluís Carod-Rovira. Ells han estat els pares dels tres pilars del nostre discurs. Tres pilars que, junts, donen l'única resposta viable a l'actitud dels diferents governs espanyols, que sempre han intentat sotmetre el nostre país: la construcció d'un Estat propi per a la nació catalana en el si de la Unió Europea.

Ara li correspon a l'actual president d'Esquerra, Joan Puigcercós, la responsabilitat de construir, damunt d'aquests tres pilars discursius —identitat, economia i integració—, el somni català. Una nació emprenedora i creativa, disposada a anar tan lluny com vulgui i com sigui capaç, sense que ningú més, que no siguin les dones i els homes que en formen part, pugui posar-hi límits.

1. Primer pilar: l'independentisme identitari

1.1. El concepte: en defensa de la llengua, la cultura i la nació catalanes

L'independentisme fins el 1992 era d'arrel bàsicament identitària. Les persones que, al llarg de més d'un segle van incorporar-se a les diferents organitzacions independentistes, ho feien moguts per la voluntat de, tal com deia el propi nom de la Crida a la Solidaritat, defensar la llengua, la cultura i la nació catalanes.

En cent anys l'independentisme s'ha organitzat en multitud d'entitats, partits, plataformes: tots, des de la Federació Democràtica Nacionalista i Estat Català, de Francesc Macià, passant pel Front Nacional de Catalunya, el Partit Socialista d'Alliberament Nacional, Independentistes dels Països Catalans, Nacionalistes d'Esquerra, fins els milers de joves que ens incorporàvem als anys 80 al Moviment de Defensa de la Terra, la Crida, Catalunya Lliure o Esquerra, ho fèiem moguts per la convicció que, l'única manera de preservar la nostra identitat com a poble, era assolint el reconeixement de la condició d'Estat per a la nostra nació.

Tot aquest conjunt d'organitzacions estaven situades ideològicament a l'esquerra, abastant des de totes les variants possibles del marxisme fins a la socialdemocràcia. I, majoritàriament, tenien com un dels seus eixos discursius la defensa del territori i el patrimoni natural. Però el seu valor afegit enfront dotzenes d'altres opcions marxistes i socialdemòcrates era l'independentisme.

1.2. Uns fets (1975-1992) i un personatge (Àngel Colom)

Durant els anys 70 i 80 apareixen una munió d'organitzacions independentistes. No només polítiques i socials, també apareixien organitzacions juvenils com Maulets, sindicals com la Coordinadora Obrera Sindical, antirepresives com els Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans, i fins i tot organitzacions armades, com el Front d'Alliberament Català o Terra Lliure. Però malgrat el seu creixement i la proliferació d'organitzacions situades en aquest àmbit sociopolític, l'esquerra independentista continuava sent extraparlamentària.

L'espai sociopolític natural de l'esquerra independentista, l'esquerra nacional, tenia un referent electoral clar: Esquerra Republicana de Catalunya. Però l'Esquerra del moment, liderada per Heribert Barrera, no era un partit independentista. De fet, no ho havia estat mai des de la seva fundació.

Esquerra Republicana de Catalunya es creà el 1931 com a confluència i síntesi dels tres principals corrents de l'esquerra catalanista. L'independentisme, representat per Estat Català, de Francesc Macià, el republicanisme federal, representat pel Partit Republicà Català, de Lluís Companys, i la socialdemocràcia representada per la gent de L'Opinió —subtitulat Setmanari Socialista—, de Joan Lluhí.

Malgrat el lideratge carismàtic d'un independentista com Francesc Macià, quan es funda Esquerra no és doctrinalment una força independentista. Tot i així, protagonitza els únics dos actes de sobirania del nostre país des de 1714: la proclamació de la

República Catalana, el 14 d'abril de 1931, per part de Francesc Macià; i la proclamació de l'Estat Català, el 6 d'octubre de 1934, per part de Lluís Companys.

Esquerra serà la força hegemònica de la Catalunya republicana i conservarà aquesta posició a l'exili, però a l'interior, després d'haver patit amb la màxima duresa la repressió franquista, va perdent força en les noves generacions més atretes pel marxisme i per l'independentisme.

A principis dels anys 80 Esquerra no passava pels seus millors moments. Després d'un bon resultat assolint 14 diputats a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980, el suport al govern Pujol durant aquella primera legislatura la portaren a una situació marginal, aconseguint només 5 escons el 1984. Dos anys després, el 1986, perdia la representació a les Corts Espanyoles i Barrera renunciava a continuar liderant el partit.

El 1987, però, es produeix un fenomen que gira el rumb de l'esquerra independentista. El febrer d'aquell any, personatges que fins aquells moments eren desconeguts pel gran públic, però que ja eren referents per la militància independentista, promouen l'anomenada "Crida Nacional a Esquerra Republicana de Catalunya", un manifest que vol adaptar Esquerra als nous temps i convertir-la en el referent de les noves generacions independentistes.

Àngel Colom i Josep-Lluís Carod-Rovira lideraven aquella Crida Nacional que va comportar la incorporació de milers d'independentistes a Esquerra per tal de relançar la històrica formació en un "aggiornamento" del seu discurs. Al partit de Macià i Companys s'hi incorporava la jove militància independentista sorgida del desencís de la Transició.

El desembre de 1987 Joan Puigcercós ja era secretari general de les Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya. I el 1989 Àngel Colom guanyava el 16è Congrés Nacional d'Esquerra, celebrat a la ciutat de Lleida.

Sota el lideratge d'Àngel Colom l'esquerra independentista viu un procés històric de digestió de la lluita armada i d'incorporació dels seus actius en la lluita pacífica i democràtica per construir una nació lliure i justa. 60 anys després de la seva fundació Esquerra aplegava al seu si la immensa majoria de dones i homes d'esquerres disposats a treballar per aconseguir un estat propi per a la nostra nació, i s'implantava arreu dels Països Catalans. I el 15 de març de 1992, sota el lema "Cap a la independència", Esquerra feia que un partit explícitament independentista tingués, per primera vegada, representació parlamentària, amb 11 diputats.

Aquest procés de transformació s'arrodoniria amb el 18è Congrés Nacional celebrat a Vic el 1992, que incorporava als Estatuts la definició d'Esquerra com a partit independentista i amb el 19è Congrés Nacional celebrat a Barcelona el 1993, que aprovava la vigent Declaració Ideològica que proclama: "l'obtenció de la independència de la Nació Catalana dins l'Europa Unida constitueix un objectiu irrenunciable."

1.3. Els límits: Per guanyar una majoria social

Els que vam viure la nit electoral del 1992, vam tenir una sensació d'un gran triomf. I ho va ser. Però la victòria real era encara molt lluny. L'independentisme identitari, basat en la defensa de la llengua, la cultura i la nació, s'havia unit, consolidat, i tenia representació: existíem. Però amb 211.000 vots, ens quedava molt per a fer. Per què encara que fóssim capaços de convèncer totes aquelles persones que els preocupa la pervivència de la nostra identitat, restaríem molt lluny d'assolir una majoria social.

Si bé havíem viscut una fita històrica en aconseguir que l'esquerra independentista fos parlamentària, ben aviat ens vam adonar que amb un discurs fonamentat únicament en la reivindicació identitària no assoliríem mai una majoria social. Calia cercar nous elements per atraure nous sectors, ja que la independència d'una nació, podem comprovar-ho fent un repàs històric, només s'aconsegueix amb les armes o amb les urnes. I el nostre país ha pres l'opció pacífica i democràtica, la de les urnes. Per tant calia trobar una fórmula que arrossegés una majoria social. I algú va semblar trobar-la ben aviat.

2. Segon pilar: l'independentisme socioeconòmic

2.1. El concepte: La independència per viure millor

Ho sabíem. Però no formava part del nostre discurs quotidià. Potser en algun moment algú utilitzava aquest recurs, però fins el 1992 el discurs era molt més simple. Volíem la independència per preservar la nostra identitat, i era viscut com un enfrontament amb una altra identitat, l'espanyola. No com una lluita contra l'Estat o el govern espanyols, només. Ens sentíem agredits per allò forani, perquè formava part d'un conjunt d'imposicions. I volíem tenir un Estat perquè sí, perquè hi teníem dret. Però vèiem impotents com la majoria de la societat era impermeable a aquell discurs.

Algú, però, feia temps que hi donava voltes, i ja en el vídeo de campanya de les eleccions del 1992 començava a traspasar una nova idea. Aquell vídeo recreava una futura Catalunya independent. En aquella nova Catalunya s'hi reflectien elements de reforç de la nostra identitat, però també s'hi podia intuir una millora de la qualitat de vida. Poc a poc, com el most que ens dona el millor vi, s'anava macerant el que acabaria esdevenint un altre dels pilars fonamentals dels discurs independentista: amb la independència es viuria millor.

Si els Països Catalans tinguessin capacitat per a legislar, recaptar i decidir a què destinem la totalitat dels nostres recursos, viuríem millor. Si tinguéssim els controls dels fluxos migratoris i la capacitat de gestionar i autoritzar els permisos de residència i la nacionalització de la ciutadania catalana, fins i tot els nous vinguts viurien millor. Si des d'aquí poguéssim prendre les principals decisions estratègiques, a Catalunya s'hi viuria millor.

2.2. Uns fets (1992-1998) i un personatge (Josep Huguet)

Si ja durant la campanya del març d'aquell any Esquerra havia començat a utilitzar algun element socioeconòmic en el seu discurs, va ser el desembre de 1992 quan vam presentar en societat la primera campanya socioeconòmica. Des de final d'aquell any fins el 25 d'abril de 1993 Esquerra desplegava una intensa i extensa campanya amb el lema "Pel Concert Econòmic" i el sublema "Espanya ens roba". Prop d'un miler d'actes arreu del territori amb final apoteòsic al Parc de la Ciutadella, amb el míting més multitudinari de la història moderna d'Esquerra, davant de 30.000 persones, amb un concert de Lluís Llach i Sangtraït inclòs (El concert pel Concert).

De la mà de Josep Huguet, Esquerra havia elaborat el primer lliurament d'una sèrie de capítols que van forjar el segon gran pilar dels que avui sostenim l'aposta per convertir els Països Catalans en un Estat.

En aquesta primera campanya s'informava, de forma general, amb voluntat d'arribar a tota la població, amb actes barri a barri, poble a poble, de l'injust tracte econòmic i fiscal que pateix la nació catalana. Unes dotzenes de dirigents del partit recorriem incansablement les comarques per informar del diferencial que hi ha entre allò que paguem i allò que rebem, de la manca d'inversions de l'Estat en infraestructures. A aquella campanya però, amb la creativitat inesgotable d'en Josep Huguet, se li van anar afegint d'altres sobre la discriminació que suposen els peatges (no només els de les

autopistes, també pel que paguem en salut i educació privades), sobre l'espai social català o sobre el cost diferencial de la vida al nostre país respecte a d'altres territoris de l'Estat.

El discurs que va anar generant l'avui conseller d'Innovació, Universitats i Empresa, ens va permetre adreçar-nos a aquelles persones que, sense estar en contra de la pervivència de la identitat nacional catalana, no la veuen com a pròpia, o no és el seu principal element d'adhesió política. El resum d'aquest discurs el trobem en una expressió popular, que vaig sentir el 1997, en una concentració de veïns del Baix Llobregat, de boca d'una senyora amb accent andalús adreçant-se a Josep-Lluís Carod-Rovira: "El problema es que en España el único que se arremanga es el pueblo trabajador catalán".

Efectivament el nostre discurs havia començat a quallar i, a poc a poc, aniríem constatant que homes i dones que mai se sentiren atrets pel discurs de l'independentisme identitari, començaven a escoltar i valorar el nostre discurs socioeconòmic.

2.3. Els límits: La majoria estima Espanya

El treball dut a terme per difondre la discriminació econòmica a què ens sotmet l'Estat espanyol i la millora que comportaria disposar d'Estat propi, poc a poc, començava a donar fruits. El posicionament favorable a la independència augmentava i el suport electoral a Esquerra també. A les eleccions de la tardor de 1995 ens havíem situat amb 305.000 vots i 13 diputats al Parlament de Catalunya. El partit anava estructurant-se i creixent territorialment. Començàvem a veure com s'anaven incorporant al projecte persones amb un perfil diferent al de la militància de sempre de l'esquerra independentista. Dones i homes de cultura espanyola començaven a apropar-se. Però el procés s'intuïa exasperantment lent.

Malgrat la racionalitat que havia pres la nostra proposta i l'evidència de les xifres, ens vam trobar una nova barrera: l'estimació per Espanya. Avui, agradi més o menys, la majoria de dones i homes que viuen al nostre país tenen un sentiment d'identificació, d'estima per Espanya. I no només entre les persones nascudes allí o els seus descendents. Tres-cents anys de vinculació, que no tothom ha viscut com a ocupació, han fet que la majoria dels nostres connacionals se sentin vinculats, en major o menor mesura, emocionalment a Espanya. Si a aquests hi afegim tots aquells que se senten marroquins, colombians, romanesos o un llarg etcètera d'adscripcions nacionals, resulta que els que tenim un sentiment de vinculació nacional, única i exclusivament a Catalunya, estem en franca minoria. Per tant, si reclamem la renúncia als vincles emocionals que, lliurement, té cadascú, per tal que la seva adscripció nacional sigui només a la del país d'acollida, a Catalunya, estem renunciant a ser majoria. Dit d'una altra manera, els qui aposten per una Catalunya pura, estant renunciant a una Catalunya lliure.

3. Tercer Pilar: l'independentisme integrador

3.1. El Concepte: Per a ser català no cal deixar de ser espanyol

Sempre hem defensat la nostra voluntat de construir una Catalunya lliure, per a homes i dones lliures. Però el nacionalisme català ha generat rebuig perquè en el fons coartava aquesta llibertat. Les mancances i febleses pròpies ens portaven a posar tanques, a limitar l'accés a la condició de català. El clàssic "Boti, boti, boti, espanyol el qui no boti", tan corejat en les manifestacions independentistes, expulsava i expulsa qualsevol que se senti espanyol i que estigui optant per posicionar-se en favor de la independència. Us imagineu un grup de ciutadans dels Estats Units cridant "boti, boti, boti, cubà el qui no boti" o "boti, boti, boti, mexicà el qui no boti"? Quan un cubà, mexicà, salvadoreny o colombià arriba als EUA, esdevé americà, fins hi tot abans que el govern no li reconegui legalment. Si passeges per Manhattan la diversitat és absoluta, però ningú et pregunta si et sents americà. Es dona per fet que tothom n'és.

És evident que Catalunya no és com els EUA, i que la nostra capacitat per integrar i incorporar sense que es vegi malmesa la cultura d'acolliment no és, ni de bon tros, la mateixa. Però no és menys cert que, només amb seguretat i confiança en nosaltres mateixos, que només d'una forma desacomplexada, aconseguirem il·lusionar els nousvinguts en el nostre projecte nacional. I només ho farem donant-los llibertat d'escollir. Mirem-nos a nosaltres mateixos. Fem un exercici d'empatia i posem-nos en la seva pell. Si nosaltres haguéssim d'emigrar o exiliar-nos a l'altra banda de l'oceà, com ja van fer els nostres avis, renunciariem a sentir-nos catalans? Per molt bé que els acollissin a Veneçuela, Argentina, Brasil o Uruguai, aquells que van haver de fugir del franquisme, no van renunciar a sentir-se catalans i avui n'estem orgullosos. Ens sembla absolutament normal i, fins hi tot lloable, que hi fundessin casals catalans, que organitzessin jocs florals, teatre, sardanes, cant coral... Molts d'ells hi van tenir filles i fills, van acabar sentint-se d'aquella terra, però mai van renunciar a sentir-se catalans. Fins i tot, encara avui, els seus fills i néts conserven un vincle amb la nostra terra per bé que, en alguns casos, ni tant sols l'han trepitjada mai.

Si entenem i àdhuc lloem aquesta actitud, perquè blasmem la d'aquells que viuen aquí i se senten catalans i espanyols alhora, o catalans i ... el que vulguin sentir-se?

Catalunya és terra de llibertat, afirmem sovint amb contundència. Doncs bé, demostrem-ho sense pors, sense condicions. Que cadascú sigui el que vulgui, no cal que ningú renunciï a res per a ser dels nostres.

3.2. Uns fets (1998-2010) i un personatge (Josep-Lluís Carod-Rovira)

La primera vegada que vam sentir aquest discurs ens va colpir, desorientar, descol·locar. Veníem de la tradició del "boti, boti, boti..." i que de sobte algú, des de l'esquerra independentista, ens etzibés allò de què "per a ser català no cal deixar de ser espanyol". Ens va deixar fora de joc. Se'm fa difícil de dir, dotze anys després, si vaig trigar uns dies, unes setmanes o uns mesos, però el que és segur és que no va ser immediat. És per això que no m'és difícil d'acceptar que, encara avui, hi hagi qui no ho ha entès. Qui no ho entén, no ho accepta, no ho admet o no ens ho pot perdonar.

Per alguns independentistes de sempre hem esdevinguts uns traïdors. Personalment estic disposat a suportar-ho. Però anem a pams.

Aquell discurs té el seu origen en el parlament de cloenda del 22è Congrés Nacional d'Esquerra, que pronuncià a Girona el juliol de 1998, l'aleshores secretari general, Josep-Lluís Carod-Rovira. Possiblement es va decidir a llençar el discurs aquell dia pel fet que el dia abans havia enterrat el seu pare, aragonès de naixement i castellanoparlant tota la vida, i això el va esperonar anímicament a fer-ho. Però en qualsevol cas, és segur que feia temps que li donava moltes voltes en privat a la qüestió i aquell dia va iniciar la seva reflexió en públic. Un discurs que ha anat moldejant, enriquint i completant al llarg d'una dècada llarga. Aquest ha estat el debat central del nostre partit durant aquest anys, el que ens ha fet prendre les decisions estratègiques que hem pres.

Amb errors i encerts, amb alegries i desenganys, rebent a voltes suports i d'altres crítiques, les decisions que Esquerra, sota el lideratge de Carod, ha anat prenent des de 1998 ençà, ha tingut la voluntat inequívoca d'incorporar, al nostre projecte, dones i homes els vincles emocionals dels quals, no són, només, aquells que conformen la identitat nacional catalana. I sota aquest paràmetre s'ha d'entendre la decisió de fer José Montilla president de Catalunya. Un home que estima Catalunya tant com estima Espanya. José Montilla i el PSC són el referent polític de persones que, al Principat de Catalunya, tenen aquest sentiment compartit. Els seus votants, que en ocasions han arribat a 1,8 milions, manifesten sentir-se tant catalans com espanyols. Sense, almenys, una bona part de les persones que se senten catalanes i espanyoles alhora és impossible assolir una majoria social favorable a la independència.

Davant d'aquesta situació tenim dues opcions, buscar la manera d'incorporar-los o renunciar a la victòria. I Esquerra ha apostat per la primera. I el primer pas per aconseguir-ho és que aquests no se sentin rebutjats pel nostre projecte. Durant dècades el lerrouxisme havia explotat la idea que, aquells que volem construir una nació catalana potent ho volem fer marginant els catalans que se senten també espanyols. Avui aquesta idea està enterrada. Després d'haver fet Montilla president, ningú pot pensar que l'esquerra independentista és excoent.

Els fruits positius d'aquesta estratègia l'hem vista moltes vegades al llarg d'aquesta legislatura. Ahir mateix vam viure un episodi especialment emotiu en aquest sentit, quan el president José Montilla va defensar la Llei del cinema que ha de permetre poder veure les pel·lícules en la nostra llengua, enfrontant-se al portaveu de Ciutadans, Albert Rivera. I això no té marxa enrere. Qualsevol independentisme que pretengui articular-se en base a un discurs etnicista, està abocat al fracàs.

Fixem-nos si no en l'anàlisi que ens en feia algú que no ve pas de la militància històrica a l'esquerra independentista com és el director del CCCB, Josep Ramoneda, en un article al diari El País la setmana passada: *“Quan en Carod va treure l'independentisme de l'armari, en la campanya electoral que culminaria amb l'elecció de Maragall com a President, pocs s'imaginaven que set anys i dues legislatures de tripartit després la independència s'hauria consolidat plenament com a opció política i com a objectiu assumit per una part significativa de la població. És potser la principal paradoxa que ens ofereix el balanç del tripartit. Com que la independència és la seva bandera, Esquerra és*

l'única formació del tripartit que ha collit un èxit estratègic. El seu projecte ha envaït l'escenari polític. La independència ha deixat de ser al terreny de l'utòpic per incorporar-se a la llista de les opcions realment possibles. I ha obligat als altres partits, i en especial a CiU, a fer exercicis de reubicació política en funció de la consolidació de l'independentisme”.

Esquerra té a l'inici del segle XXI un projecte que, al Principat de Catalunya, és percebut de forma normalitzada. Pot ser compartit per una part més o menys gran de la ciutadania, però no espanta al comú de la ciutadania. La seva normalització, en tot cas, espanta rivals i enemics. I si avui no té un major grau de recolzament electoral no és per la manca de solidesa discursiva, sinó per manca de capacitat comunicativa d'Esquerra i per alguns errors comesos en la gestió governamental, que ha desdibuixat la potència d'aquest discurs i d'aquesta estratègia.

Però que tothom ho tingui clar. L'esquerra independentista, amb majúscules, continua i continuarà sent Esquerra. No hi ha hagut més diputats ni diputades escollits en llistes independentistes en aquest país que els que han estat escollits amb Esquerra. I en el proper Parlament de Catalunya l'únic segur és que l'independentisme continuarà tenint pes gràcies a Esquerra. Amb més o menys escons, Esquerra hi serà present. D'altres, encara han de demostrar el seu suport electoral.

3.3. Els límits: un projecte nacional poc seductor

De la mà de Josep-Lluís Carod-Rovira, Esquerra va aconseguir fins a 540.000 vots i 23 diputats a les eleccions al Parlament de Catalunya de 2003. Un gran resultat, però que ens deixa, encara, lluny d'obtenir la majoria necessària per assolir la independència. Per bé que hi ha persones favorables a la independència que voten altres partits, continuem sense ser majoria.

Davant el discurs racional, davant l'evidència de les dades econòmiques que demostren que, els que vivim a la nació catalana, amb un Estat propi tindríem més recursos, per tant, que amb la independència viuríem millor, pot sorprendre que, malgrat això, la majoria de la ciutadania no la vulgui. La resposta, massa sovint l'anem a buscar en els experts demoscòpics, analistes o sociòlegs quan la tenim molt més a prop.

La resposta és evident. Per a molta gent el projecte d'Espanya és més atractiu. Per això no ens ha de deixar perplexos el fet que moltes persones del nostre país que comparteixen la idea que amb la independència s'hi viuria millor, no la vulguin. I si no la volen, no és només perquè estimen Espanya, sinó perquè a més l'Espanya d'avui no és la de fa 50 anys. L'Espanya d'avui és capaç de guanyar Òscars a Hollywood, l'Eurocopa de futbol o la Copa Davis de tennis.

L'Espanya d'avui, dins les seves limitacions, té projecció internacional, els seus presidents són rebuts pels dels EUA o Rússia, se la convida al club dels més poderosos i se la reconeix com una democràcia consolidada al si de la Unió Europea. Ja no fa vergonya ser espanyol. És més, molts, se'n senten orgullosos. I, davant d'això, no hi podem contraposar una Catalunya immobiliària i que es mira el melic. No, si volem seduir-los i atraure'ls en la construcció d'una nació potent i d'un país sobirà.

Ara ja els hem fet saber que no ens fa res que estimin Espanya. Ara ens cal aconseguir que s'enamorin d'una Catalunya lliure. I aquest projecte nacional ha de ser prou seductor i avui encara no ho és. Si més no, no ho és prou per competir amb una nació consolidada com Espanya, amb una llengua i una cultura molt potents, que li donen una considerable projecció internacional. No els captivarem si, davant d'aquesta Espanya, hi contraposem un catalanisme negativista, pessimista, que contínuament s'interroga sobre ell mateix i que proclama que la llengua catalana està en extinció.

És a les nostres mans construir un projecte més atractiu, més alegre, més optimista i més creatiu. Un projecte valent i decidit, desacomplexat. Deixem de fer el ploramiques i comencem a caminar.

4. El somni català

4.1. El concepte: Un país valent i emprenedor

L'esquerra independentista té un projecte per a la totalitat de la nació catalana, tant territorialment, com culturalment, com socialment parlant; que és un projecte que neix del cor i creix amb el cap; que parteix de la voluntat subjectiva, de la il·lusió de mantenir viva una identitat nacional que no pretén ser millor que cap altra, com a aportació a un món divers, a un mosaic de cultures que fan més ric el nostre planeta; i que es va construint i busca suports des d'una anàlisi objectiva de la realitat, d'una anàlisi fins i tot científica, amb dades que demostren que la independència és un element clau per construir una societat millor.

Les dones i els homes que, des de l'esquerra independentista, volem un Estat per a la nació catalana, la reclamem des de la més absoluta i sincera convicció que no hi ha altra manera de donar, als Països Catalans, a la seva gent, la qualitat de vida que mereixen, d'acord amb el seu esforç, la seva creativitat, la seva il·lusió i la seva empenta individual i col·lectiva. No entenem una altra manera de ser d'esquerres al nostre país. No som capaços de desvincular la justícia social de la llibertat nacional. Perquè aquesta justícia social s'assoleix amb una bona formació per als nostres infants i joves, amb un bon sistema de salut pública a l'abast de tothom, amb una xarxa social capaç d'atendre tothom qui ho necessiti. I tot això requereix empreses fortes, innovadores, creatives i internacionalitzades. I que al nostre país hi hagi empreses potents passa perquè tinguem infraestructures viàries modernes, ports i aeroports dinàmics i ben connectats, i un sistema financer sòlid i amb liquiditat. Finalment, perquè tot això sigui possible, és necessari que pugem reinvertir els recursos fiscals que genera en crear més riquesa. I ningú ens convencerà que hi ha millor manera de fer-ho que no sigui assolint un Estat propi en el si de la Unió Europea.

Així ho entén cada cop més gent, com s'ha posat de manifest amb les recents consultes per la independència celebrades el passat 13 de setembre a Arenys de Munt i el 12 i 13 de desembre a 167 altres municipis del Principat. Les consultes han marcat un punt d'inflexió en la llarga marxa de l'esquerra independentista. Han estat un exercici impecable de maduresa democràtica, de voluntat d'integració amb la participació de les persones immigrades i sobretot de desacomplexament i definitiva normalització de la independència com a objectiu polític del nostre país. Aquest creiem i volem que sigui el nostre horitzó més immediat, en la propera legislatura: la celebració d'una consulta sobre el futur de Catalunya. Però una consulta organitzada ja no pas des de la societat civil sinó des de les nostres institucions, amb totes les de la llei.

El món coneix de Catalunya Antoni Gaudí, Salvador Dalí, el FC Barcelona... I n'estem orgullosos. Però creiem que les actuals generacions hem de ser capaces de crear quelcom que ens posicioni en el món per mèrits propis. De la mateixa manera que el món coneix Finlàndia per Nokia o Suècia per Ikea. I creiem que això és possible si superem les barreres mentals de l'immobilisme. Si deixem emergir la capacitat emprenedora del nostre país amb tot el seu talent. Si desfermem la capacitat i la imaginació al costat de la puntualitat, el rigor, la bona organització i la feina ben feta. Des dels nostres valors morals; la solidaritat, el respecte per la diversitat, la llibertat de

pensament i l'honestedat. I avui cal fer incís en l'honestedat, perquè és un valor que ha quedat qüestionat pels casos de corrupció, però al que no podem renunciar-hi, perquè unes quantes pomes podrides no poden malmetre'n el cistell sencer.

Catalunya té prou actius per construir una nació modèlica tan socialment com econòmicament. I històricament ho hem demostrat. Vam ser dels primers països d'Europa a fer la revolució industrial. I ho vam fer sense carbó, ni ferro ni cotó. Hem estat capaços d'anar incorporant, onada rere onada, milers de persones arribades d'arreu del món des de temps immemorials, enriquint-nos amb les seves aportacions, no pas rebutjant-les.

Ara toca incorporar la gent de la darrera onada. Un milió i mig de persones arribades en poc més de deu anys. I al mateix temps toca posicionar les nostres empreses enmig d'una crisi i en un món globalitzat. I ho farem, aquesta segona revolució industrial la farem sense gas, urani ni petroli. Reconvertirem les nostres empreses, però hem de ser capaços de fer les reformes estructurals necessàries i fer via sense el llast que representa Espanya, amb un model econòmic contraposat al dels Països Catalans.

Però per a fer això, el nostre país ha de ser valent i decidit. No pot dubtar, ha de prendre un rumb i seguir-lo fins al final. I el país només agafarà un rumb clar si té un lideratge clar.

4.2. El nou lideratge: Joan Puigcercós

Avui, una bona part de la societat catalana se sent desorientada, desil·lusionada i, finalment, decapitada. Sense un cap clar, sense direcció.

La majoria de dones i homes del nostre país anirien a dormir més tranquils si tinguessin la sensació que hi ha algú que dirigeix i sap on va. Si tinguessin un referent clar, que sap on vol anar, i que tindrà la valentia d'anar-hi. Catalunya necessita un lideratge honest i auster, valent i emprenedor. Un líder que estimi la seva gent, treballador i preparat.

Un lideratge honest i auster

En política és molt difícil ser honest si no ets auster. Malgrat el què algunes persones puguin pensar, la política és una feina molt mal pagada. Qualsevol dirigent que en l'empresa privada gestiona un pressupost del tamany del d'un departament del Govern, guanya deu vegades més que el màxim responsable d'aquell departament. Per la qual cosa molta gent tendeix a pensar que la persona que pren aquesta responsabilitat per aquest sou o bé és un inepte (que a l'empresa privada ningú el voldria), o és poc honest (i confia a compensar els ingressos a cop de comissió). Ni una cosa ni l'altra, la immensa majoria és gent capaç i honesta. En aquest darrer cas prefereixo tenir la garantia que la persona en qüestió és d'una austeritat infinita. Em costa creure que algú que té la necessitat vital de gaudir i lluir la riquesa, serà capaç de no fer servir els ressorts del poder per al lucre personal. Deixeu-me doncs, en aquest terreny, i ara que és un tema d'actualitat, ser exigent: vull un dirigent honest i com a garantia, a més, auster.

Un líder que estimi la gent

Vint-i-cinc anys d'implicació en la política m'ha permès conèixer, dins i fora del meu partit, polítics de tota mena. Com en tots els àmbits de la vida, hi ha de tot i força. Si algú em demanés com ha de ser un conseller li plantejaria una sèrie de característiques; si em preguntessin per un líder de partit li'n proposaria unes altres. Per ser president d'un país crec que és imprescindible estimar la gent. T'han de preocupar els problemes de la teva gent, no n'hi ha prou de fer-ho veure. T'han d'interessar de debò. I això no es pren ni es dóna. Es té o no es té. No pot ser que t'avorreixi una reunió amb botiguers que t'expliquen els seus problemes; no et pot fer mandra anar a la universitat per escoltar quins són els maldecaps dels estudiants o dels seus professors. No t'ha de fer por d'anar a una assemblea de pagesos o de treballadors d'una fàbrica per compartir les seves preocupacions.

I Catalunya necessita un líder així, que parli amb la seva gent, que se'ls escolti, que es faci seus els problemes de la ciutadania i que indiqui al seu equip quines gestions ha de fer per a solucionar-les.

Un líder treballador i preparat

El president no pot ser un expert en tots els àmbits. Fins i tot pot no ser un expert en cap àmbit. En tot cas ha de tenir un equip amb gent experta en cada àmbit. El que sí que és condició necessària per ser un bon dirigent d'un país és tenir criteri en tots els àmbits. I això vol dir tenir una gran capacitat per copsar conceptes i retenir-los. Vol dir estar disposat a dedicar moltes hores a documentar-te sobre cada gran tema que afecti la quotidianitat de la teva gent. Vol dir, en definitiva, estar disposat a renunciar a moltes coses que t'agraden i a moltes hores amb la gent que més t'estimes, per dedicar-les al país.

Un líderatge valent i emprenedor

Finalment, per treure aquest país de l'atzucac on es troba, cal que qui el dirigeixi no tingui por de perdre. No pot ser un inconscient capaç de llençar el país per camins que el puguin dur al desastre. Però no li ha de fer por la derrota personal. Cal algú disposat a arriscar-se. Cal algú que no prengui les decisions en funció del què li diuen les enquestes sobre la seva popularitat. Cal un dirigent que no li tremolin les cames per un titular d'un diari en contra seva o per un comentari de qualsevol indocumentat en una tertúlia radiofònica matinal.

La nació catalana requereix reformes estructurals urgents: en els sistemes de producció; en els usos energètics i en la pròpia generació de l'energia; en les relacions laborals entre treballadors i empresaris; en l'estructura de la funció pública; en el sistema bancari, en l'educatiu o en el sanitari. Cal posar damunt la taula un seguit de qüestions que de ben segur aixecaran butllofes. Especialment entre els immobilitistes, que en són molts. Però qui vulgui tirar endavant haurà de ser capaç d'ignorar alguns sindicalistes immobilitistes que es neguen a fer una transformació a fons per por a què es qüestionari el seu paper i haurà d'aliar-se amb els sindicalistes emprenedors conscients que cal fer canvis a fons en les empreses i ells hi tenen un paper clau. Qui vulgui liderar el ressorgiment de Catalunya s'haurà d'enfrontar amb els empresaris que

han preferit pagar comissions a polítics corruptes, enlloc d'innovar i demostrar que són els millors com han fet d'altres empresaris valents i emprenedors.

El somni és possible

Catalunya ha de reaccionar i també ha de ser ambiciosa. No pot conformar-se amb més del mateix, perquè continuar com fins ara, en fase letàrgica, només porta a la submissió nacional i al trencament social.

Esquerra ha estat capaç de trobar a cada moment històric, el lideratge adequat: Macià, Companys, Irla, Tarradellas, Barrera, Colom, Carod... I ara també ho hem sabut fer.

Joan Puigcercós és avui la síntesi dels tres pilars de l'esquerra independentista. S'ha forjat i ha participat en la construcció de cadascun d'aquests tres pilars. Des de la seva jove militància a Independentistes dels Països Catalans i la Crida, passant pel lideratge de les JERC, fins a esdevenir el màxim dirigent de l'independentisme català.

En Joan surt a l'arena en un moment que ell sap que no és fàcil ni per al país, ni tampoc per al nostre partit. Inicia aquesta etapa disposat a continuar escoltant i parlant amb milers de persones amb les quals està elaborant el full de ruta del que volem que sigui la nova Catalunya. I ho fem des de la decisió de voler estar al capdavant del nostre país si podem condicionar-ne l'agenda, perquè pensem que és el millor pel país. Però amb la mateixa convicció si no s'accepta aquest full de ruta, Esquerra, amb el seu lideratge, restarà a l'oposició durant la propera legislatura.

Però estem convençuts que continuarem movent el país cap endavant i arrossegarem CiU i PSC al dret a decidir.

Catalunya només serà lliure el dia que ho vulguin, també, la majoria de les dones i els homes que, tot i viure al nostre país, avui encara mantenen lligams sentimentals amb d'altres nacions. Esquerra ha fet una proposta, lenta però segura i, fins ara, no n'hem sentit cap altra. Esquerra té una persona capacitada per liderar-la i disposada a fer-ho.

Animo tothom a afegir-s'hi, perquè no tinc cap dubte que guanyarem.

I si més no, haver fet junts aquest viatge haurà valgut la pena.

Xavier Vendrell

Director de campanya d'Esquerra